

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MAŽEIKIŲ PAVASARIO PROGIMNAZIJOJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mažeikių Pavasario progimnazijos (toliau – Progimnazija) Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka (toliau–tvarka) parengta vadovaujantis Smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.
2. Ši tvarka nustato Progimnazijos vadovo, mokytojų, kitų Progimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiklą, sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams ugdymo įstaigoje.
3. Progimnazijos vadovas, darbuotojai, mokiniai, jų tėvai, vykdydami smurto ir patyčių prevenciją Progimnazijoje, vadovaujasi LR Švietimo įstatymo 56 straipsnio 17 punktu, LR Vaiko teisių pagrindų įstatymu (1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234), Progimnazijos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokymo sutartimi, Mokytojų pareigybės aprašymu, Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268), Rekomendacijomis mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-625), Progimnazijos vadovo įsakymais, šia tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.
4. Tvarkos tikslas - siekiant ugdyti pozityvų mokinių elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, progimnazijos, klasės, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.
5. Tvarka remiasi šiais principais:
 - 5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 5.2. kiekvienas Progimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, mokinys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;
 - 5.3. darbuotojai veiksniams imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;
 - 5.4. kiekvienas Progimnazijos bendruomenės narys geba tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.
6. Tvarroje vartojamos sąvokos:
 - 6.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

- 6.1.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 6.1.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
 - 6.1.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
 - 6.1.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
- 6.2. **Patyčias patiriantis asmuo** – vaikas ar suaugęs asmuo, iš kurio tyčiojamasi.
- 6.3. **Besityčiojantysis / skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs asmuo, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.
- 6.4. **Patyčių stebėtojas** – vaikas ar suaugęs asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias.
- 6.5. **Smurto ar patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, apimanti mokyklos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.
- 6.6. **Smurto ar patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).
- 6.7. **Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Progimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisija, socialinis pedagogas, psichologas, klasių auklėtojai, o ją vykdančią dalyvauja visi Progimnazijos bendruomenės nariai.
8. Progimnazijos vadovas yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą Progimnazijos bendruomenei.
9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja progimnazijos vadovo paskirtas asmuo - vaiko gerovės komisijos pirmininkas, kuris kasmet:
 - 9.1. inicijuoja bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
 - 9.2. atlieka Progimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

- 9.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
 - 9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
 - 9.5. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje;
 - 9.6. atlieka kitus Progimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
10. Klasių auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos pirmininką apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas Progimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, mokinys reaguodamas:
- 11.1. įtarus ir / ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nedelsiant nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
 - 11.2. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
 - 11.3. primena asmeniui, kuris tyčiojasi ir/ar smurtauja, darbo tvarką ir elgesio taisykles progimnazijoje;
 - 11.4. informuoja klasės auklėtoją ar budintį administracijos atstovą apie įtariamas ir / ar įvykusias patyčias bei pateikia užpildytą pranešimo formą (Priedas Nr.2);
 - 11.5. išsaugo vykstančių patyčių įrodymus (stebėtojų parodymai, žinutės ir pan.).
 - 11.6. vadovaujasi Tvarkos teikimo algoritmu / planu (priedas Nr. 1);
12. Klasės auklėtojas, gavęs informaciją apie įtariamas ir / ar įvykusias patyčias, smurtą:
- 12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių / smurto atvejis;
 - 12.2. pasitvirtinus patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2) ir ją perduoda vaiko gerovės komisijos pirmininkui;
 - 12.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių / smurto dalyviais, tą pačią dieną informuoja tėvus (rūpintojus, globėjus), esant poreikiui kviečiasi juose dalyvauti;

- 12.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su vaiko gerovės komisijos pirmininku, psichologu, socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius;
- 12.5. užpildo klasės patyčių ir smurto registracijos žurnalą (Priedas Nr. 3).
13. Gavęs informaciją (formą Priedas Nr.2) apie patyčias / smurtą vaiko gerovės komisijos pirmininkas:
- 13.1. užpildytą formą registruoja smurto ir patyčių registracijos žurnale (Priedas Nr. 4); žurnalas laikomas vaiko gerovės komisijos pirmininko kabinete;
- 13.2. praneša Progimnazijos vadovui, kuris priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymo;
- 13.3. apie išskirtinius atvejus (kai įtariama, kad smurtą patyrė artimoje aplinkoje, arba, kai Progimnazija yra išnaudojusi visus pagalbos teikimo būdus ir nepasiekusi norimo rezultato), praneša Vaiko teisių apsaugos skyriui, Policijai, Švietimo, kultūros ir sporto skyriui;
- 13.4. imasi spęsti smurto ir patyčių situaciją: numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, nukentėjusiu, stebėtojais, tėvais, klase, psichologo, socialinio pedagogo pagalbą ir kitos priemonės), supažindina su šia tvarka, pasekmėmis, esant poreikiui koreguoja veiksmų planą.
14. Administracijos darbuotojui, pedagogui, pagalbos specialistui ar darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir / ar įtaręs patyčias informuoja progimnazijos vadovą, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.
15. Mokiniai pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir / ar įtaręs patyčias, informuoja progimnazijos vadovą, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.
16. Patyčias / smurtą patiriantis mokinys ar patyčių stebėtojas, matęs ir žinantis apie patyčias, nedelsiant informuoja bet kurį Progimnazijos darbuotoją, kuriuo pasitiki.
17. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje, Progimnazijoje vystančias patyčias:
- 17.1. nedelsiant informuoja klasės auklėtoją ir / ar socialinį pedagogą, ir / ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias;
- 17.2. apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje atvejį privalo informuoti LR ryšių reguliavimo tarnybą pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.
18. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Progimnazijoje teikiama psichologo, socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinant vaiko teises ir teisėtus interesus.

20. Visi Progimnazijos bendruomenės nariai su Tvarka supažindinami pasirašytinai.
 21. Mokiniai su Tvarka supažindinami klasių valandėlių metu ir patvirtina tai savo parašu.
 22. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) su Tvarka supažindinami per Tamo dieną. Tvarka primenama tėvų susirinkimo metu.
-